

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Κυριάκο Πιερρακάκη

Θέμα: Η κυβέρνηση παρακολουθεί αδρανής την παγίωση τραπεζικού ολιγοπωλίου, την εκτόξευση της κερδοφορίας των τραπεζών και την επιβολή νέων χρεώσεων στους πολίτες

Κύριε Υπουργέ,

Η προκλητική πραγματικότητα που διαμορφώνεται στο τραπεζικό σύστημα παγιώνεται. Ενώ εσείς σιωπάτε, οι τράπεζες συγκεντρώνουν ιλιγγιώδη κέρδη. Ενώ εσείς αδρανεύετε, οι πολίτες δοκιμάζονται από τις καταχρηστικές τους πρακτικές. Αυτή είναι η σύννοχη της κυβερνητικής στρατηγικής απέναντι στο τραπεζικό σύστημα. Από τη μία πλευρά, οι τράπεζες καταγράφουν εξαιρετικά υψηλή κερδοφορία και σχεδιάζουν γενναίες διανομές προς τους μετόχους τους και υψηλότερες αυξήσεις στα στελέχη τους, από την άλλη, οι πολίτες βλέπουν τις αποταμιεύσεις τους να παραμένουν ουσιαστικά χωρίς απόδοση, ενώ ακόμη και η απλή διατήρηση ενός τραπεζικού λογαριασμού μετατρέπεται σταδιακά σε υπηρεσία με μηνιαία χρέωση. Η δε κυβέρνηση, αντί να ασκήσει ουσιαστικό έλεγχο και να προστατεύσει τους καταθέτες και τους συναλλασσόμενους, σιωπά προκλητικά και επιτρέπει να διαμορφώνεται ένα καθεστώς τραπεζικής αυθαιρεσίας.

Με βάση την Ενδιάμεση Έκθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού για τις τραπεζικές καταθέσεις, που δημοσιεύτηκε στις 5.3.2026, η ελληνική αγορά καταθέσεων χαρακτηρίζεται από έντονη συγκέντρωση, καθώς κυριαρχείται από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες. Η παραπάνω κατάσταση δημιουργεί συνθήκες περιορισμένου ανταγωνισμού, ιδιαίτερα στα επιτόκια καταθέσεων. Παρότι η ΕΚΤ αύξησε σημαντικά τα επιτόκια την περίοδο 2022-2024, οι ελληνικές τράπεζες περιορίστηκαν σε πολύ μικρές ή ασήμαντες αυξήσεις στα επιτόκια καταθέσεων. Οι τράπεζες αύξησαν άμεσα τα επιτόκια δανείων αλλά όχι των καταθέσεων.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού καταλήγει ότι η ελληνική αγορά καταθέσεων είναι ολιγοπωλιακή, ο ανταγωνισμός στα επιτόκια είναι περιορισμένος, οι τράπεζες δεν μεταφέρουν επαρκώς τις αυξήσεις επιτοκίων στους καταθέτες και απαιτούνται παρεμβάσεις για ενίσχυση του ανταγωνισμού.

Όλα τα παραπάνω λαμβάνουν χώρα την ίδια στιγμή που οι τέσσερις συστημικές τράπεζες κατέγραψαν το 2025 συνολικά καθαρά κέρδη περίπου 4,5 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 5% σε ετήσια βάση, και σχεδιάζουν να διανείμουν περίπου 2,5 δισ. ευρώ μέσω μερισμάτων και επαναγορών μετοχών, με μέσο δείκτη διανομής 56%, έναντι 45% το 2024. Η κερδοφορία αυτή δεν εδράζεται σε μια υγιή πιστωτική επέκταση προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις, αλλά στηρίζεται, μεταξύ άλλων,

στην περαιτέρω διεύρυνση της ψαλίδας μεταξύ επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων, καθώς και σε ένα σύνθετο και διαρκώς διευρυνόμενο πλαίσιο χρεώσεων.

Οι τράπεζες ενισχύουν τα κέρδη τους όχι επειδή χρηματοδοτούν πιο δυναμικά την πραγματική οικονομία, αλλά επειδή κερδίζουν περισσότερα από τη διαφορά ανάμεσα στο τι χρεώνουν στον δανειολήπτη και στο τι αποδίδουν στον καταθέτη, ενώ ταυτόχρονα προσθέτουν νέες και επαναλαμβανόμενες επιβαρύνσεις στην καθημερινότητα του πολίτη. Πρόκειται για ένα μοντέλο κερδοφορίας κοινωνικά άδικο και αναπτυξιακά προβληματικό.

Το τελευταίο εξάμηνο οι τράπεζες έχουν προχωρήσει, ουσιαστικά μονομερώς, δίχως τη ρητή συγκατάθεση των καταθετών, σε χρεώσεις 60 έως 80 λεπτών τον μήνα, με πρόσχημα δήθεν βασικά πακέτα λογαριασμών, με σκοπό να επιβάλλουν «τέλος εποχής» στη δωρεάν τήρηση καταθετικών λογαριασμών. Οι πρακτικές που ακολουθούν είναι καταχρηστικές και ως τέτοιες έχουν κριθεί, άλλωστε, και με βάση τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Απόφαση 11.11.2020 στην υπόθεση C-287/19 DenizBank που απαιτεί τη ρητή συγκατάθεση των καταναλωτών). Τα δε παράνομα οφέλη των τραπεζών, μόνο από μία τέτοια πρακτική, λαμβάνοντας υπόψη τα εκατομμύρια των λογαριασμών στους οποίους επιβάλλονται πλέον τέτοιες επιβαρύνσεις, αποτιμώνται σε ετήσια βάση σε πολλές δεκάδες εκατομμυρίων ευρώ. Ακόμη και αν η επιβάρυνση εμφανίζεται μικρή σε ατομικό επίπεδο, όταν εφαρμόζεται σε μαζική κλίμακα μετατρέπεται σε σταθερή και επαναλαμβανόμενη ροή εσόδων για τις τράπεζες, ενώ ταυτόχρονα εγκαθιδρύει μια νέα κανονικότητα, με βάση την οποία η διατήρηση ενός απλού τραπεζικού λογαριασμού που αποτελεί κεφαλαιακή ενίσχυση για το τραπεζικό σύστημα, δεν είναι πλέον χωρίς κόστος.

Σε πολλές περιπτώσεις οι τράπεζες, προκειμένου να δικαιολογήσουν τη μεταφορά στα «δήθεν» βασικά πακέτα λογαριασμών, δεν διστάζουν, με παραπλανητικές ανακοινώσεις, να εμφανίζουν ως παροχή των πακέτων ακόμη και υπηρεσίες ή διευκολύνσεις που από το νόμο οφείλουν να παρέχουν χωρίς χρέωση. Πάγια, εξάλλου, γίνεται δεκτό ότι η επιβολή εξόδων σε λογαριασμούς καταθέσεων είναι παράνομη. Οι τράπεζες, ωστόσο, όχι μόνο δεν αμείβουν τους καταθέτες για τη χρηματοδότηση που τους παρέχουν αλλά, με διάφορα προσχήματα, επιβάλλουν έξοδα σε αυτούς. Ο δε πολίτης χρεώνεται προκειμένου να διατηρεί λογαριασμό στον οποίο κατατίθεται ο μισθός του, η σύνταξή του, το επίδομά του, ή από τον οποίο πληρώνει βασικές υποχρεώσεις. Η τραπεζική σχέση αποτελεί πλέον αναγκαστική επιλογή για εργαζόμενους και συνταξιούχους και προϋπόθεση συμμετοχής τους στην οικονομική ζωή, και παρ'όλα αυτά τους επιβάλλεται για αυτό μηνιαία χρέωση. Η πρόσβαση δηλαδή στον μισθό, ή τη σύνταξη έχει τιμή εισόδου.

Ποια ακριβώς είναι η στρατηγική της κυβέρνησης απέναντι σε αυτή την ολιγοπωλιακή λειτουργία των τραπεζών; Να παρακολουθεί τις ανακοινώσεις για δισεκατομμύρια κέρδη και δισεκατομμύρια

διανομών. Να αποδέχεται ως «κανονικότητα» ότι οι πολίτες θα πληρώνουν κάθε μήνα για την τήρηση του λογαριασμού τους, δηλαδή να απουσιάζει οποιαδήποτε ελεγκτική στρατηγική παρέμβασης.

Το ΠΑΣΟΚ είχε επισημάνει την ανάγκη, σε μία εποχή μάλιστα που οι τράπεζες, και όχι μόνο, συστηματικά καταφεύγουν σε αθέμιτες πρακτικές και καταχρηστικές χρεώσεις σε βάρος των καταναλωτών, να ιδρυθεί μία ισχυρή Αρχή για την Προστασία των Καταναλωτών, έχοντας καταθέσει από το 2022 και σχετική πρόταση νόμου. Αντ' αυτού η Κυβέρνηση εισηγήθηκε μία Αρχή Ελέγχου της Αγοράς και Προστασίας του Καταναλωτή, στην οποία δυστυχώς, μέχρι σήμερα, η εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών απέναντι στους ισχυρούς οικονομικά οργανισμούς παραμένει μία υποβαθμισμένη υπόθεση.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Θεωρεί η κυβέρνηση αποδεκτό οι τράπεζες να επιβάλλουν χρεώσεις σε απλούς καταθετικούς λογαριασμούς ή και σε πολίτες ακόμη και για την πίστωση του μισθού τους, με πρόσχημα δήθεν πακέτα υπηρεσιών που δεν έχουν αιτηθεί; Προτίθεται να ζητήσει από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές αξιολόγηση για το κατά πόσον η γενίκευση των συνδρομητικών πακέτων λογαριασμών αλλοιώνει τους όρους πρόσβασης σε βασικές τραπεζικές υπηρεσίες και θίγει τους καταναλωτές;
2. Πώς απαντά η κυβέρνηση στο γεγονός ότι η αυξημένη κερδοφορία των τραπεζών δεν συνδέεται με ουσιαστική πιστωτική επέκταση προς την πραγματική οικονομία, αλλά κυρίως με τη διεύρυνση της ψαλίδας επιτοκίων και τις αυξανόμενες χρεώσεις, και σε ποιες ενέργειες θα προχωρήσει ώστε να αντιμετωπιστεί η ανεξέλεγκτη τραπεζική συμπεριφορά;